

čajjo več krme. Prevelik razloček v molži med posameznimi tedni naj je kmetovalcu vzrok za premišljevanje, da vé odstraniti napake, ki se so vrinile v hlev bodi-si zaradi strežbe, krme ali pa kaj družega.

Mleko je zmes sledečih tvarin, ki so v kravjem mleku tako-le pomešane:

Vode je	86	do 90	odstotkov
sírove tvarine	$2\frac{1}{2}$	" $6\frac{1}{2}$	"
tolščobe	$2\frac{1}{2}$	" $4\frac{1}{2}$	"
mlečnega sladkorja	$2\frac{1}{2}$	" 5	"
neorganskih snovi	$\frac{1}{10}$	" $\frac{1}{5}$	"

Množina in sestava mleka je od raznih razmer odvisna. Nekatera plemena ali krave dajo več, druga manj mleka; to pleme ima bolj sladko, ono bolj tolsto mleko; krma in zdravje krave vpliva na količino in kakovost mleka.

Da dobimo od naših krav veliko mleka, ni dovolj izrediti dobre molznice, ampak glavna reč je dobra, primerna in zadostna krma. O krmenji krav molznic hočemo ob priliki kaj več pisati.

Topinambur.

Papeževe repice ali topinambura je več vrst, ki se razlikujejo po barvi gomolja in podobi listja. Imamo beli, rumeni, rudeči, kratko- in dolgolistni topinambur. Hektoliter tehta 81—83 kilo. Sodi za vsako podnebje in stori v sleherni zemlji, izvzemši ono, kjer voda zastaja. V kolobaru sledi za praho, deteljo, ozimno, topinambur. Zastran zemlje ni zbirčen, pa daje mnogo pridelka v pognojeni njivi. Kjer več let zaporedom topinambur pridelujejo, kaže zemlji pomagati s hlevnim gnojem, pudreto, gnojnico. Zemlja se mu pripravlja kakor za krompir ter je to potrebno, ako se želi dovolj pridelka. Sadijo ga jeseni pa tudi spomladi. Na hektar gre 10 do 14 hektolitrov za seme. Navadno mečejo topinambur za plugom v brazdo, 20—25 centimetrov narazen. Nadalešnje obdelovanje pa je kakor pri krompirji. Do zoritve potrebuje 200 do 220 dni.

Spravljaajo topinambur jeseni in skozi celo zimo, ako mraz pripušča in se završi spomladi. Zeleno steblovje porežejo, če prav gomoljem na kvar, uže meseca septembra ali oktobra in spologajo živini. Nekateri je povežejo v snopiče in hranit denejo za krmo pozimi. Spravljaajo topinambur podobno kakor krompir. Daje pa hektar 20—50 meterskih centov gomolja, 30 do 60 met. centov listja in steblovja. Hranijo topinambur laže kakor krompir. Morejo ga namreč pustiti v zemlji in hodijo kopat, kedar ga potrebujejo. Rabi gomolje, listje in steblovje za krmo. Sadijo topinambur po livadah in gozdih med drevje, da prirejajo dobre hrane divjačini, zlasti fazanom. Ko so živali se privadile topinamburu, kar je lahko storjeno, hodijo ga same iskat in izkopavat, tudi izpod snega. Topinambura ne sadijo navadno v kolobaru z drugimi sadeži, ampak posebič po zarah in mejah. Za njim sadijo krompir in marljivo porezujejo topinamburovo steblovje, sicer se kot plevel ukorenini in zaplodi.

Škoduje mu malokedaj katera nezgoda in še to neznatno. „Gosp. Gl.“

Gospodarske izkušnje.

Molža krav.

Krave molzejo v mehničnem oziru podobno temu, kakor teleta sesajo; s polno roko prijemajo seske na

vimenu molžarji in z enakomernim pritiskavanjem mleko iztiskavajo. Jako napačno in še vse prepogosto v navadi je, seske jemati med dva prsta in s temi od zgoraj na zdol ribati in glodati.

Ne zadostuje pa znanje mehničnega opravka pri molži. Treba je še isto izvrševati razumno. — Vimena krav niso vselej pravilno razvita; kažejo dosti krat izrastkov, bradavic, napak, kojih treba molžarju poznati ter med molzo na nje ozirati se in jim tudi primerno ravnati. Če tega ne storijo, razvadijo krave in namolzejo veliko menj, kakor če bi razumno bili ravnali.

Posebno paziti je na vime. Vajeno oko zasledi kmalu napake. Te so sprva navadno še majhne in odpravljive brez živinodravnika; zanemarjene pa izprevržejo se v bolezn, ki časih ovirajo narejanje mleka ali je zelo zabranijo.

Ni dobro, če z molžaricami prepogosto menjavamo tako, da kravo sedaj to dekle molze, jutri pa drugo. Bolje storimo, ako pustimo eno dekle pri eni kravi dalje časa, da se ta njej privadi in tedaj zmiraj rada mleko daje. Če pa pogosto z molžaricami menjavamo, čutijo krave premembo v molzenji in začnejo mleko zadržavati. Zgodi se, da tega nihče kmalu ne zapazi, ker ne gleda na vime, ki je še napeto. Sedaj pojema mleko, krave se osušijo, akoravno jim morda obilo polagajo najboljše krme.

Zakrivila to ni nespretnost molžarjeva, ampak nevednost in ker ga nihče ni na to opozoril. Vsak kmetovalec mlekar naj torej skuša precej poizvedeti zanesljivo, kako mu je se vesti. Po tem naj podučí molžarja in molžarico. Krava vsaka bode zatem dajala se dobro molzti in dobiček gospodarjev bo mogoče velik.

Želod je dobra piča za kokoši.

Želod kot piča za kokoši se je vrlo dobro obnesel, ker po njem kokoši prav radi jajca nesó. V ta namen pobrati je v jeseni želod ter ga v krušni peči dobro posušiti in potem v moko zmleti. S to moko potresimo jed, ki jo navadno kokošim polagamo, in vspeh bode neki izvrsten.

Kako prešičem zdravila dati.

Vsak kmetovalec, ki se je pečal z rejo prešičev, vé, kako nerada ta žival zdravila v-se jemlje. Prav lahko se pa to opravilo tako-le izvrši: Zagnati je prešiču okolo vratu zanjko, katere konec je privezati na kak kol ali drugam. Prešič od začetka na vse kriplje vleče in vpije, slednjič se pa vda v svojo osodo. Potem je vzeti star čevelj, ki ima tam, kjer imajo biti prsti, luknjo. Ta čevelj z luknjo naprej potisnemo kolikor le mogoče daleč prešiču v gobec. Prešič začne čevelj prežvekovati in iz njega sesati in pije pri tej priliki radovoljno vsako zdravilo, ko jo po liju skozi čevelj vlijemo.

C. kr. kmetijska družba kranjska.

Seja glavnega odbora dne 7. novembra 1886.

Ker je odbor obravnaval reči, ki zadevajo državno podporo, navzoč je bil pri seji vladni zastopnik gosp. c. kr. vladni svetnik Josip Dralka.

Seji predsedoval je družbeni predsednik gospod Gustav grof Thurn, navzoči so bili gosp. podpredsednik Jos. Fr. Seunig in gg. odborniki: Kastelic, Lenarčič, Murnik, Povše, Robič, Witschl, Wurzbach in

družbeni tajnik gosp. Gustav Pirc, ki je ob enem zapisnikar.

Odseka za živinarstvo predlogi zastran razdelitve plemenskih ovac, ki so nakupljeni iz državne podpore, glavni odbor odobri.

Glavni odbor vzame na znanje poročilo tajnikovo, da je c. kr. kmetijsko ministerstvo odobrilo odborov načrt o razdelitvi letošnje državne podpore za šolske vrte, ter sklene podporo, ki jo je imel dobiti gospod učitelj Klinar za šolski vrt v Šentvidu pri Cirknici, dati ravno tem učitelju kot donesek k ureditvi novega šolskega vrta v Hrušici pod Ljubljano, kamor je imenovani učitelj prestavljen.

Odsekove predloge zastran porabe prostorov na posestvu kmetijske družbe na Poljanah odbor odobri, ter naroča predsedništvu, da z blagovoljno strokovnjaško podporo gosp. dr. vit. Bleiweisa odstrani ves inventar prejšnje živinozdravniške šole, ki je brez vrednosti.

Zastran slabe ograje okolo družbenega posestva na Poljanah naroča glavni odbor tajniku, da stavi v prihodnji seji primerne nasvete.

Odsek za vinarstvo ki je imel 27. oktobra sejo, posvetoval se je o odgovoru na c. kr. deželno vlado zastran tečajev za požlahtnjevanje trt ter je izdelal dopis, kojega glavni odbor odobri.

Ker je c. kr. deželna vlada v posebnem dopisu poročala, da se zapazuje v gorenjski pokrajini pešanje živinarstva, posvetoval se je dne 23. oktobra odsek za živinarstvo o tej prikazni, zato predlaga glavnemu odboru sledeče:

1. Glavni odbor prizna nujno potrebo deželne postave za uredbo plemenskih bikov ter naj zarad tega prosi c. kr. deželno vlado, da taista blagovoli predložiti deželnemu odboru kranjskemu to postavo v končno sklepanje, ob enem naj pa glavni odbor tudi deželnemu odboru razloži živo potrebo take postave, zato, da on vpliva na to, da se ta prepotrebna deželna postava vendar enkrat sklene in potem v prid govedoreji tudi skrbno izvršuje.

2. Potovalni učitelj se naprosi, da pri vsaki priliki pri svojih predavanjih povdarja in prepričuje gospodarje o veliki koristi take postave.

Glavni odbor te odsekove predloge odobri.

C. kr. deželna vlada praša glavni odbor za mnenje v zadevi prošinj treh občin, zastran dovoljenja oziroma preložitve semnjev. Glavni odbor sklene:

1. prošnjo občine Bohinjske Bistrice za dovoljenje semnja 1. maja in 18. oktobra vsako leto, priporočiti,

2. prošnjo občine Črmošnice za preložitev enega semnja na drugi dan in dovoljenje dveh novih semnjev ne priporočati, in

3. prošnjo občine Kranjskogorske, za preložitev enega semnja iz dne družega ponedeljka v oktobru na soboto pred sv. Mihielom in za dovoljenje prvega semnja na torek po veliki noči, priporočati.

Prošnjo okr. šolskega sveta na Rakeku za podporo šolskemu vrtu glavni odbor ne more vslišati.

Razglasilo.

Na podstavi deželnega zakona z dné 18. februarja 1885. l. (dež. zak. št. 13) se s tem splošno naznanja, da morajo posestniki žrebcev, kateri hočejo v prihodnji skakalni dobi spuščati svoje žrebce za plemenitev tujih kobil, zglasiti te svoje žrebce najpozneje

do 1. decembra t. l.

pri političnem okrajnem oblastvu, v čigar okolišči se nahaja stajališče žrebčevo.

Zglasilo se more izvršiti pismeno ali ustno, ob enem pa je naznaniti ime in priimek, potem stanovišče žrebčevega posestnika, kakor tudi pleme, starost, barva in stajališče žrebčevo. Za žrebce sploh pod 4 leti in za nôriške žrebce pod 3 leti se ne dajejo dopustila za skakanje.

Kje in kedaj bode izborna komisija zglašene žrebce pregledavala in za nje dajala dopustila, dá se ob svojem času na znanje.

C. kr. deželna vlada za Kranjsko.

V Ljubljani 28. oktobra 1886.

C. kr. deželni predsednik:

Winkler l. r.

Poziv.

Tiste gospode poročevalce, ki vsled našega dopisa od 23. septembra t. l., št. 579, nam niso še poslali naznanila o izidu letošnje letine, uljudno prosimo, da bi blagovolili nam kmalu poslati.

Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe za Kranjsko.

V Ljubljani 3. novembra 1886.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dalje.)

IX. Gospod zbornični svetnik J. Baumgartner poroča o vabilu c. kr. geografske družbe na Dunaji k pristopu tako-le:

Slavna zbornica! Kakor znano, se dandanes komaj v kateri vedi razvija toliko delovanje, kakor v zemljepisji. Zdaj se na vse strani preiskujejo dolgo časa pozabljeni in popolnoma neznani deli sveta, in vsi kulturni narodi tekmujejo med seboj, da napravijo znanstveno in praktično pristopne, do zdaj komaj po imenu znane, prostrane dežele. Žal, da je naša ljubljena Avstrija v tem oziru še daleč za drugimi velikimi državami zaostala.

Nemška država odposlala je z znatnimi denarnimi žrtvami skušene može, da preiskujejo dolgo neznane kraje, in njih trud imel je sijajne vspehe; odprli so prostrane dežele trgovini in kulturi. Za te vspehe pa gre hvala krepkemu podpiranju izdatnega dela omikanih državljanz, kateri so uže dalje časa sem podpirali mnogobrojna geografska društva v Nemčiji ter so prinesli svoj dar, vsled česar je bilo možno odposlati sposobne može kot raziskovalce.

Tudi druge velike države, kakor Francija, Angleška in Rusija, so v to smer uže mnogo storile.

Da smo mi v Avstriji v tem oziru daleč za vsemi velikimi državami zaostali, dokazuje to, da je c. kr. geografska družba na Dunaji zarad relativno malega števila članov in zeló pohlevnih dohodkov do zdaj bila le redkokdaj, in nikakor zadostno, v stanu, dajati podpore sposobnim in podjetnim potovalcem, katerih pri nas gotovo ne manjka. Vlansko leto bila je prvičrat v stanu prirediti večjo ekspedicijo, in sicer ono zaslužnega raziskovalca in bivšega glavnega tajnika dr. Oskarja Lenza; vendar se uže naprej vidi, da bode družba primorana tej ekspediciji v bodoče dovoliti še znatne doneske. Da si pridobi potrebna sredstva za pospeševanje zemljepisne vede, obrača se geografska družba